

Startconferentie Beweeg mee naar de Branche van de Toekomst

The Colour Kitchen Utrecht was op 22 september het decor van de startconferentie 'Beweeg mee naar de Branche van de Toekomst'. Bibliotheekmedewerkers zijn de spil in de beweging van collectie naar connectie. In vier pilots, die deel uitmaakten van een succesvol project dat Stichting BibliotheekWerk (SBW) dankzij Europese subsidie kon uitvoeren, hebben tientallen medewerkers dat dat sinds eind 2014 proefondervindelijk bewezen. Professor Imagineering Diane Nijs: 'De spotlights op de mooie voorbeelden.'

Dagvoorzitter Paul Cornelissen laat om te beginnen gastheer Frederik IJsseldijk uitleggen hoe hij op deze bijzondere plek jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt in beweging krijgt. 'Wij bieden ze een opleiding en werkervaringsplek. We plaatsen ze vanaf het begin in op een serieuze plek en dat voelen ze, daardoor raken ze gemotiveerd.'

Het officiële welkomstwoord is vervolgens aan SBW-voorzitter Jan Gommer, die het belang benadrukt van de gezamenlijkheid waarmee werkgevers en werknemers optrekken in de stichting. Hij vergelijkt de huidige dynamiek in de branche met een motorrijder die in de bocht hangt. 'Met zijn knieën bijna aan de grond. Maar zet je dat beeld stil, dan valt hij om. Ook onze branche moet in beweging blijven. Voorheen was het de manager die zaken in gang zette, maar straks moet de verandering ook vanuit de medewerkers zelf komen. Als SBW stimuleren we deze ontwikkeling met diverse projecten, waaronder de vier pilots van vandaag.'

Trots

Gommers is al 37 jaar bibliothecaris, en daar is hij trots op. 'Het is een zeer vertrouwenwekkend beroep. De mensen die in de bibliotheek werken worden steeds belangrijker, belangrijker nog dan de bibliotheek zelf. Ga maar na: we gaan van collectie naar connectie, van confectie naar maatwerk, van een stand alone naar een netwerkorganisatie, van werken voor mensen naar werken met mensen, in co-creatie. En tot slot gaat het niet meer sec om het uitlenen, maar om het effect dat dat sorteert.' De in totaal negen bibliotheken die meededen aan de pilots, werden bijgestaan door adviseurs van de Rijnbrink en Cubiss. Astrid Kraal van Cubiss is trots op de medewerkers die hebben meegewerkt: 'Zij hebben de beweging al in gang gezet, zij hebben een steentje in de vijver gegooid en alle producten en instrumenten die dat heeft opgeleverd, kunnen overal in het land navolging krijgen. Als je gewoon op de werkvloer aan de slag gaat, zet je de meest prachtige dingen neer.'

Ontmanagen – Pilots Nieuw Leiderschap en Nieuw Leren

Tijd voor discussie, over medewerkers en competenties. De deelnemers in de zaal verwachtten misschien een gezellig gesprek aan de riante ronde tafel op het podium, maar het panel met experts van binnen en buiten de branche aarzelt niet om stevige uitspraken te doen. Bijvoorbeeld als het gaat over de vraag of lange dienstverbanden zoals die van Gommers gunstig zijn of juist een drempel opwerpen voor vernieuwing. Vakbondsbestuurder Hanan Yagoubi is overtuigd van het eerste, onderwijsman Jos Beks van het tweede. Ook over een van de kernvragen uit de pilots Nieuw Leiderschap en Nieuw Leren, namelijk hoe de rol van de manager er straks uitziet, gaat de discussie. Met die vraag weet Thom Verheggen, ofwel de 'ontmanager', wel raad. Als interim manager werkt hij steeds vanaf dag één aan zijn overbodigheid. 'Hoe minder ik doe, hoe meer de anderen voor elkaar krijgen.' De intrinsieke motivatie moet volgens Verheggen veel belangrijker worden, en dat lukt alleen als werk gaat over zingeving, meesterschap en autonomie. 'Nieuwe organisaties zijn rond een gezamenlijk verlangen gebouwd. Iedereen wil dezelfde kant uit, dus strakke kaders en controle zijn niet meer nodig. Iedereen kan zelf invloed uitoefenen, het maakt niet uit waar je zit in de organisatie.' Het gezamenlijke verlangen verbeeldt Verheggen treffend met een magneet.

Betekenis – Pilots Nieuw Delen en Nieuw Participeren

Na de pauze vult Diane Nijs, die als professor Imagineering aan de Hogeschool in Breda (NHTV) al jaren bestudeert hoe je systemen en organisaties kunt innoveren, het beeld van de magneet concreter in. 'Van collectie naar connectie, daar hebben we het steeds over in de branche. Ik denk dat dat een hele goede richting is. Daar moet je inhoud aan geven, dan krijgt het betekenis. Je moet ermee de buitenwereld in gaan, je moet het in je logo zetten.' Op basis van je eigen waarde en betekenis de verbinding aangaan met samenwerkingspartners en vrijwilligers, daarover ging het ook in de pilots Nieuw Delen en Nieuw Participeren. Lonneke Jans van Nieuw Participeren verwoordt het helder: 'Vrijwilligers hebben betekenis nodig, als er betekenis is, zijn er vrijwilligers.' Naast een toegankelijke verhandeling waarin het onder meer gaat over nieuw logica's, benoemt Nijs ook nog het butterfly effect, waardoor een ogenschijnlijk kleine verandering een grootse beweging teweeg kan brengen, zoals bij de Arabische lente en het Facebook incident in Haren. Katja van Etten van Nieuw Delen ervaart dit al in de praktijk: 'Als iedereen een klein beetje anders doet, wordt het vanzelf een grote beweging.'

Spotlight op goede voorbeelden

Klantadviseur Anja Barten van Bibliotheek Gelderland Zuid geeft bij de borrel na afloop een mooi voorbeeld van het butterfly effect. 'Ik zag weken achtereen dezelfde eenzame oudere dame in de bieb. Op een gegeven moment ben ik het gesprek met haar aangegaan, in de wetenschap dat zij behoort tot de generatie die ons land opgebouwd heeft. Wat zou ik voor haar terug kunnen doen? Samen bedachten we de activiteit "Vertel Eens! Verhalen van vroeger", en dat is inmiddels zeer succesvol. De boeken uit hun jeugd boren herinneringen aan en je ziet de ouderen letterlijk opbloeien als ze daarover vertellen.'

'Wow, dat is mooi', vindt Nijs. 'Op zulke voorbeelden moet je de spotlight zetten. Als je dat aandacht geeft, dan gaat het groeien.' Een betere verbinding tussen theorie en praktijk kan SBW-voorman Jan Gommers zich waarschijnlijk niet wensen. Als de bibliotheek overal zo betekenisvol in beweging is, blijft ze gegarandeerd overeind.

Geluiden uit de foyer

Bij de borrel blijken de deelnemers de boodschap van de intrinsieke motivatie van Verheggen en het betekenis geven van Nijs te omarmen. Vanuit vakmanschap en trots de verbinding aangaan, daar gaat het om.

'Mijn intrinsieke motivatie stroomt als ik iets doe waar ik in geloof, vanuit mijn ambacht. We moeten onze trots en vakkennis meer uitstralen. De ruimte die je als medewerker krijgt is misschien nog beperkt. Maar je moet hem wel gebruiken, om aan het management te laten zien wat je kunt vanuit je ambacht.'

Frank Tjoa | Bibliotheek Service Centrum Utrecht

'Ik krijg veel voldoening als ik klanten kan helpen om betrouwbare informatie voor ze te filteren, dus als ik vanuit mijn ambacht mijn rol van informatiemakelaar kan spelen.'

Rian Mastwijk | Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen

‘Wat we als bibliotheek doen moet betekenis hebben voor onszelf, want pas dan raakt het ons en komen we in beweging. Tegelijk moet het betekenis hebben voor de klant, anders blijven we naar binnen gekeerd.’

Katja van Etten | Bibliotheek VANnU in West-Brabant

Deelnemers eerste discussie

Mirjam Wijers | adviseur pilot Nieuw Leiderschap

Rommie Eisma | adviseur pilot Nieuw Leren

Thom Verheggen | ontmanager

Christine Oyen | VOB

Hanan Yagoubi | FNV

Jos Beks | Avans+

Deelnemers tweede discussie

Katja van Etten | deelnemer pilot Nieuw Delen

Jonneke Jans | adviseur pilot Nieuw Leren

Diane Nijs | NHTV Breda

Diana Lettink | CAOP

Jacqueline Roelofs | Biblionet Groningen

Jos Beks | Avans+